

Warszawa, 2009.06. 16

MINISTER FINANSÓW

PL-0602-16/MGS/09/BMI7-6231

Pan Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu RP

Szanowny Panie Marszałku,

Odpowiadając na oświadczenie Pana Mieczysława Augustyna, Senatora RP, z dnia 14 maja 2009 r., w sprawie zwolnienia z podatku rolnego gruntów przeznaczonych na utworzenie nowego gospodarstwa rolnego lub powiększenie już istniejącego, przesłane przy piśmie Marszałka Senatu z dnia 21 maja 2009 r., znak: BPS/DSK-043-1655/09 – uprzejmie wyjaśniam.

Od początku obowiązywania ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2006 r. nr 136, poz. 969 ze zm.), tj. od 1985 r., podatnikom podatku rolnego przysługiwały ulgi z tytułu nabycia gruntów i przejęcia ich w trwałe zagospodarowanie przez jednostki gospodarki uspołecznionej. Zasady, wysokość i tryb stosowania tych ulg określała Rada Ministrów w drodze rozporządzenia. Natomiast zwolnienie z podatku rolnego dla gruntów przeznaczonych na nabycie nowego lub powiększenie lub istniejącego gospodarstwa rolnego funkcjonuje w ww. ustawie o podatku rolnym od 1992 r.

Zgodnie z art. 12 ust. 1 pkt 4 ustawy, w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2003 r., zwalnia się z podatku rolnego grunty przeznaczone na utworzenie nowego gospodarstwa rolnego lub powiększenie już istniejącego do powierzchni nieprzekraczającej 100 ha:

- a) będące przedmiotem prawa własności lub prawa użytkowania wieczystego, nabyte w drodze umowy sprzedaży,
- b) będące przedmiotem umowy o oddanie gruntów w użytkowanie wieczyste,
- c) wchodzące w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, objęte w trwałe zagospodarowanie.

Okres zwolnienia wynosi 5 lat, licząc od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym zawarto umowę sprzedaży gruntów lub prawa wieczystego użytkowania, ustanowiono prawo wieczystego użytkowania gruntów lub objęto grunty w trwałe zagospodarowanie w drodze umowy. Jeżeli podatnik nabywa lub obejmuje grunty o powierzchni mniejszej niż 100 ha, zwolnienie dotyczy gruntów kolejno nabywanych lub obejmowanych w trwałe zagospodarowanie do powierzchni łącznie nieprzekraczającej 100 ha. W razie nabycia gruntów od indywidualnych właścicieli gospodarstw rolnych, nie stosuje się zwolnienia, jeżeli nabywca jest małżonkiem, krewnym w linii prostej lub jego

małżonkiem, pasierbem, zięciem lub synową sprzedawcy gruntów. Po upływie okresu zwolnienia stosuje się ulgę w podatku rolnym, polegającą na obniżeniu podatku w pierwszym roku o 75 % i w drugim roku o 50 % (art. 12 ust. 3-6 ustawy o podatku rolnym).

Zmiana treści art. 12 ustawy o podatku rolnym wprowadzona w życie od 1 stycznia 2003 r. miała na celu jedynie doprecyzowanie przepisów tak, aby usunąć wątpliwości interpretacyjne związane z ich stosowaniem.

Należy zauważyć, że do końca 2003 r. ww. zwolnienie było rekompensowane gminom na podstawie przepisów ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Jednakże od dnia 1 stycznia 2004 r. obowiązuje nowy system finansowania jednostek samorządu terytorialnego, określony w ustawie z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2008 r. Nr 88, poz. 539, ze zm.), która reguluje:

- źródła dochodów jednostek samorządu terytorialnego oraz zasady ustalania i gromadzenia tych dochodów,
- zasady ustalania i przekazywania subwencji ogólnej oraz dotacji celowych z budżetu państwa.

Zgodnie z obecnie obowiązującą ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, subwencja ogólna dla gmin składa się z części: wyrównawczej, równoważącej i oświatowej, natomiast w skład części wyrównawczej subwencji ogólnej dla gmin wchodzi kwota podstawowa oraz kwota uzupełniająca. Tak więc od 2004 r. gminy nie otrzymują części rekompensującej subwencji ogólnej z tytułu ulg i zwolnień ustawowych.

Stosownie do art. 85 ust. 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, w 2004 r. gminy otrzymały (po raz ostatni) część rekompensującą subwencji ogólnej jedynie z tytułu ostatecznego rozliczenia za 2003 r. części rekompensującej subwencji ogólnej, określonej w art. 24 pkt 2 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w latach 1999-2003 (Dz. U. Nr 150, poz. 983, ze zm.).

Ubytek dochodów gmin wynikający z likwidacji części rekompensującej subwencji ogólnej z tytułu ulg i zwolnień ustawowych został wyrównany poprzez zwiększenie dochodów z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych.

Należy również zwrócić uwagę, że w ramach systemu finansowania jednostek samorządu terytorialnego wprowadzona została nowa konstrukcja subwencji ogólnej, która uwzględnia nie tylko zróżnicowanie jednostek samorządu terytorialnego pod względem dochodowym, gospodarczym i społecznym, ale również szczególne potrzeby wydatkowe jednostek, związane z ich sytuacją społeczno-ekonomiczną. Zobiektywizowany mechanizm subwencjonowania został powiązany ze wskaźnikami ekonomicznymi takimi, jak: PKB, stopa bezrobocia, gęstość zaludnienia oraz powierzchnia dróg przypadająca na mieszkańca.

Integralnym elementem systemu finansowania jednostek samorządu terytorialnego jest mechanizm wyrównawczy, który został zasadniczo wzmocniony. Została nim objęta większa liczba jednostek i zaangażowano na ten cel większe środki. System wyrównawczy, polegający na wyrównywaniu dysproporcji w potencjale dochodowym, wychodzi naprzeciw postulatom środowisk samorządowych poprzez wprowadzenie kategoryzacji gmin, powiatów i województw.

Duże zróżnicowanie dochodowe jednostek samorządu terytorialnego spowodowało konieczność wprowadzenia systemu solidarnościowego, tj. poziomego wyrównywania dochodów, polegającego na nałożeniu obowiązku dokonywania wpłat nie tylko na gminy, ale również na powiaty i województwa. Uzyskane w ten sposób środki z obowiązkowych wpłat, przeznaczane są w tej samej wysokości na część równoważącą (regionalną) subwencji ogólnej.

Zgodnie bowiem z postanowieniami art. 9 ust. 5 Europejskiej Karty Samorządu Terytorialnego, ochrona społeczności lokalnych, finansowo słabszych, wymaga zastosowania

procedur wyrównawczych lub działań równoważących, mających na celu korygowanie skutków nierównego podziału potencjalnych źródeł dochodów, a także wydatków, jakie te społeczności ponoszą.

Wysokość kwoty podstawowej części wyrównawczej subwencji ogólnej uzależniona jest od wielkości dochodów podatkowych, możliwych do uzyskania przez gminę w roku poprzedzającym rok bazowy w przeliczeniu na jednego mieszkańca gminy.

Zgodnie z art. 32 ust. 3 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego – w celu ustalenia części wyrównawczej subwencji ogólnej i wpłat przyjmuje się dochody, które jednostka samorządu terytorialnego może uzyskać z podatku rolnego, stosując do ich obliczenia średnią cenę skupu żyta, a z podatku leśnego – średnią cenę sprzedaży drewna, ogłoszone przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, a w przypadku innych podatków, stosując do ich obliczenia górne granice stawek podatków obowiązujące w danym roku. Do dochodów, które jednostka samorządu terytorialnego może uzyskać, zalicza się także skutki finansowe wynikające z zastosowania, przewidzianych w przepisach prawa podatkowego, ulg podatkowych i ulg w spłacie zobowiązań podatkowych.

Mając na uwadze zmieniającą się sytuację gospodarczą kraju, uprzejmie informuję, iż w przypadku podjęcia prac legislacyjnych nad ustawą o podatku rolnym, Pana wniosek dotyczący ograniczenia stosowania omawianego zwolnienia jedynie do gruntów użytkowanych rolniczo zostanie przeanalizowany i wzięty pod uwagę.

z powierzeniem
Z upoważnienia Ministra Finansów
PODSEKRETARZ STANU
Maciej Grabowski
Maciej Grabowski